

Smernice za video susrete sa porodicama odojčadi

Dom zdravlja
Novi Sad

unicef
za svako dete

uz podršku The LEGO Foundation

Smernice za video susrete sa porodicama odojčadi

Porodice odojčadi su porodice koje ste upoznali i pratili uspostavljanje odnosa tokom novorođenačkog perioda. Zato, kada situacija ne dozvoljava realizaciju standardnih poseta, sa ovim porodicama možete realizovati video susrete.

Izazov u radu, međutim, predstavlja činjenica da je značajan deo savetodavnog rada u ovom uzrastu usmeren na podsticaj razvoju i kreiranje stimulativnog okruženja, integraciju brige o ishrani i drugih rutina porodičnog života sa igrolikim iskustvima u kojima dete najbolje uči.

U radu sa porodicama, za postizanje ovih veština kod roditelja, značajno je modelovanje kao oblik savetodavnog rada. Imajte ovo na umu kada se pripremate i realizujete video susrete. Organizujte susrete tako da možete da procenite na koji način roditelji pružaju brigu detetu i podstiču razvoj - kako sa njim pričaju, kako ga podstiču da učestvuje u interakciji, kako prate njegova interesovanja, kako se igraju sa njim. Ovo će vam biti ujedno i način da pratite razvoj deteta.

Šta je važno da imate na umu o porodicama odojčadi?

Porodice odojčadi imaju upostavljene rutine nege bebe (deteta). Odnosi sa bebom su uspostavljeni i već u šestom mesecu trebalo bi da bude veoma prisutno ponašanje jasne preferencije roditelja u odnosu na nepoznate osobe (često se tumači kao stid, plašljivost...), odnosno strah od stranca. Roditelji sve jasnije mogu da opaze (ali i ostale osobe u okruženju) da beba ima sve razvijenije načine na koje prati svoje roditelje, da želi da bude njihovoj fizičkoj blizini i da teži za uspostavljanjem interakcije sa roditeljima. Zato je u ovom momentu naglasak na razvoju veština roditelja da i dalje senzitivno opažaju i reaguju na potrebe deteta, pogotovu iz domena podrške u regulaciji emocija, ovladavanja novim veštinama, istraživanja okoline i slično. Potrebe deteta su sada daleko kompleksnije od onih koje su u novorođenačkom periodu bile pre svega usmerene na negu i fizičko zbrinjavanje, prilagođavanje na okolinu, hranjenje i ritam dana. Za kvalitet odnosa i dalji razvoj stabilne veze sa roditeljima i dalje je presudna

veština roditelja da prepozna, razume i odgovori na potrebe deteta.

Novonastali strah od stranaca i druge manifestacije snažne vezanosti za roditelje, predstavljaju izazov za odvajanje od roditelja. U ovom periodu trebalo bi da vidite kako roditelj podstiče i podržava upoznavanje i uspostavljanje odnosa sa drugim osobama, kako bi detetu olakšao. Kako dete raste, trebalo bi da vidite sve više simboličkih igara kojima dete i roditelj „provežbavaju“ situacije sa kojima se dete sreće: upoznavanje, hranjenje, kupanje, odlazak kod doktora, igra na igralištu i slično. Ovaj oblik igre bi trebalo da bude dominantan oko prve godine života.

Beba ima snažnu motivaciju da istražuje svoju okolinu i ovladava njom, koristeći aktuelne veštine kretanja i zaključivanja. Pri tom doživljava sve veći broj osećanja koja sada može da diferencirano oseća, ali ne zna ime za njih, niti njima može da upravlja. Ovaj trend će trajati još dugo tokom predškolskog perioda. Ponašanja u kojima beba negoduje, traži da se promeni položaj ili radi stvari koje su opasne, nedozvoljene (stavlja svašta u usta, gura prste, vuče stvari...), roditelji često doživljavaju kao izazovna. Ovo je momenat

kada roditelji uobličuju vaspitne ideje i imaju potrebu da definišu strategije kojima će korigovati neželjena ponašanja. Zato je ovo momenat kada bi trebalo snažno delovati ka razvoju strategija pozitivnog roditeljstva.

Još uvek nerazvijeni govor predstavlja izazov u interakciji sa detetom koje, realno, ima veliki broj pitanja i nepoznanica u svetu koji aktivno otkriva. U interakciji roditelja i deteta trebalo bi da opažate veštinu roditelja da razgovara sa bebom: prati inicijativu, menja ton i visinu glasa, reaguje na vokalizacije bebe, daje puno imena za stvari koje dete vidi/radi/pokazuje, podstiče bebu da usmerava pažnju, održi pažnju na interakciji, zaključuje i istražuje stvari oko sebe. Ovo je uzrast kada ćete savetovati i modelovati veštine čitanja sa detetom i to ne samo kao deo rutine pri uspavlivanju, već i rutine tokom dana, kada je beba budna, odmorna i spremna da aktivno učestvuje.

Temelji stimulacije razvoja i dalje se nalaze u svakodnevnim rutinama porodice. Promene u ishrani - uvođenje nemlečne ishrane - mogu da budu odličan kontekst za uspostavljanje novih rutina, pa i nove izvore podsticajne interakcije. Zato je u ovom periodu veoma značajno, podstaći porodicu da bar jedan

obrok dnevno ima zajedno, i da beba aktivno učestvuje u interakcijama tokom obroka. Važno je savetovati da su, osim poznavanja zdravih principa ishrane deteta, odlični načini podsticanja razvoja: učešće deteta u nabavci i pripremi hrane, imenovanje dok dete jede, mogućnost deteta da jede rukama i kašičicom od prvih dana (uz pomoć pri hranjenju naravno), kao i mogućnost da dete oseti i rukama manipuliše hranom. Pažnju usmerite pri savetovanju i dalje na responsivno hranjenje, kako bi se izbegla izbirljivost i drugi problemi vezani za ishranu u ovom uzrastu.

Kako kontekst epidemije menja prilagođavanje u ovoj fazi života porodice?

Neizvesnost, kontinuirana zabrinutost za zdravlje i bezbednost, kao i doživljaj socijalne izolacije i nedostupnosti mreže podrške, mogu imati snažne efekte na stres i raspoloženje roditelja. Osim veze koju stres i raspoloženje imaju sa mentalnim zdravljem roditelja, veoma je važno imati na umu da stres može značajno umanjiti kapacitete roditelja da prepoznaju potrebe deteta i reaguju senzitivno na njih.

U situacijama kada beba traži sve više podsticaja, roditelji se mogu naći pred dodatnim izazovom da organizuju vreme za bebu i unesu dinamiku koja osigurava učenje, a bez izlaska, kontakta sa drugim osobama i slično.

Važno je roditeljima ponuditi jasne instrukcije vezano za bezbedne izlaske u šetnju, bezbedno uspostavljanje mreže podrške.

Podsetnik za sadržaj video susreta

Na video susretima sa porodicama odojčadi, svakako uradite sledeće:

Procenite:

- opšte zdravstveno stanje i psihomotorni razvoj deteta
- interakciju oba roditelja sa detetom
- odnos među roditeljima
- bezbednost okruženja
- imunizaciju
- promene u raspoloženju i mentalno zdravlje roditelja

Podržite:

- kvalitetnu interakciju - razgovor oba roditelja sa detetom
- uključivanje oba roditelja u brigu o detetu i podsticaj razvoju
- dojenje i responsivno hranjenje, korišćenje rutina hranjenja kao prostora za podsticaj razvoju
- razvoj podsticajnog okruženja i podsticajnih interakcija u svakodnevnim aktivnostima u kući i rutinama nege

Pratite:

- kvalitet odnosa roditelja sa detetom, prihvatanje deteta
- kvalitet okruženja oko deteta - prostor, uključivanje mreže podrške
- eventualne brige roditelja vezane za razvoj i zdravlje deteta

► **Smernice za video susrete sa porodicama odojčadi**